

Клименко Ю. Ю.

*магістр кафедри туризму та готельно-ресторанного бізнесу,
Київський національний університет технологій та дизайну
м. Київ, Україна*

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-415-6-8>

ЕКОНОМІКА КРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ: НАУКОВІ ПІДХОДИ ТА ПРАКТИКА РЕАЛІЗАЦІЇ

Зростаюча нестабільність сучасного світу обумовлюється кардинальними зрушеннями світового порядку, коли кризові явища і процеси стали задавати формат соціоекономічних перетворень, а на порядок денний виносяться питання виживання людства. Такий стан диктує особливі вимоги до вибору механізмів ефективного управління суспільними, соціальними і економічними системами, державами, регіонами для забезпечення глобальної, національної, соціальної, економічної безпеки.

Використання традиційних підходів для надання гідних відповідей на внутрішні та зовнішні виклики не вирішує проблему – адже вони не спрацьовують в повній мірі, тому актуалізується потреба у пошуку і застосуванні інших, більш прийнятних, які ґрунтуються на нових парадигмальних підставах розуміння суспільних процесів, перетворень в економічній і соціальній сферах. До таких новітніх підходів належить соціоекономічний, застосування якого в управлінні соціально-економічними процесами в Україні є затребуваним, але нереалізованим [2, с. 141].

У сучасних умовах основним чинником прогресивного соціально-економічного розвитку будь-якої території є сформований трудовий потенціал. Саме його кількісні та якісні характеристики забезпечують потребу економіки у трудових ресурсах, створюють умови для інноваційного розвитку й підвищення конкурентоспроможності. Поки що далеко не всі проблеми формування й використання трудового потенціалу регіону досліджено й висвітлено в науковій літературі, що не дає змогу розробити ефективну регіональну політику його розвитку. Слід відзначити, що формування трудового потенціалу здійснюється під впливом низки економічних, соціальних, соціально-психологічних

чинників, тому для його дослідження доцільно застосовувати соціоекономічну парадигму.

В умовах кризової нестабільності і війни в Україні загострюється потреба в терміновому осмисленні сутності суспільно політичних, соціально-економічних процесів в усіх сферах життєдіяльності українського суспільства. Оскільки динамічні процеси українського соціуму були викликані певними протиріччями економічного та соціального розвитку, які спричинили громадянську активність населення країни, то необхідно оцінювати несприятливий стан під кутом зору безпосередніх взаємовпливів суспільних і господарських процесів з позицій їх взаємовідтворення, тісних взаємозв'язків між економічними, соціальними, суспільно-політичними інститутами.

У цьому контексті значно зростає потреба в новому методологічному світоглядному переосмисленні сучасних процесів і явищ, актуалізується необхідність використання наукових міждисциплінарних підходів, здатних синтезувати дослідження вчених різних галузей науки – політологів, політтехнологів, економістів, соціологів, психологів, юристів, філософів, істориків та ін. [2, с. 143].

Формування концептуальних засад соціальної держави й соціальної орієнтації економіки має здійснюватися паралельно для забезпечення їх єдиної структури. Соціальна орієнтація економіки у процесі розбудови соціальної держави є її механізмом, важелем, інструментом досягнення. Одночасно вони мають односпрямовані вектори розвитку, які визначаються спільними за сутністю та змістом концептуальними засадами, що містяться в концептуальних складових: меті, принципах, критеріях і цілях досягнення соціальної орієнтації економіки. Метою соціальної орієнтації економіки є досягнення високого рівня і якості життя населення, людського та соціального розвитку на підставі збалансованої соціальної та економічної політики. Зміст цієї мети обумовлений підвищенням ролі людського чинника в соціально-економічному розвитку й забезпеченні суспільного прогресу країни. Це потребує від держави визнання та реалізації соціальних прав і свобод громадян, забезпечення їм гідного рівня і якості життя, соціальної захищеності та соціальної безпеки. Високий рівень економічного розвитку є гарантією її реалізації.

На реалізацію мети безпосередньо впливають принципи, за якими вона буде досягнута, тому їх зміст має відповідати певним вимогам. По-перше, не скасовувати ринкових цінностей (свобода, конкуренція, власність тощо); по-друге, закріпити визначені законодавством

соціальні функції за державою; по-третє, відповідати необхідності забезпечення людського розвитку й реалізації соціальних перспектив суспільства [1, с. 3–4].

Як висновок можна зазначити, що за сучасних умов в Україні реалізація таких напрямів дозволить задовольнити зростаючі потреби в розвитку соціоекономічних досліджень і використовувати їх потенціал у науковій, освітній, управлінській та інших сферах життєдіяльності соціуму. Прагнення науковців до прогнозування оптимістичних сценаріїв розвитку країни у будь-яких скрутних ситуаціях обумовлює пошук інноваційних, нетрадиційних рішень, реалізація яких дає очікувані результати. Задля гідних відповідей на глобальні виклики необхідно мати власну геополітичну місію, бути творцем глобальних змін, а не лише реагувати на них, а головне – знайти гідне місце на міжнародній арені. Україна спроможна до цих перетворень.

Процеси глобалізації забезпечують розширення інформаційної доступності, яка впливає на соціальні аспекти та практики реалізації туризму. В рекреаційно-туристичній діяльності також виражені розширенням соціальних мереж, популяризацією туристичних платформ та поширенням різноманітних тематичних онлайн-спільнот. Їхнє соціальне значення полягає в обміні досвідом та враженнями від отриманих туристичних і рекреаційних послуг, проходження маршрутів, якості їх обслуговування тощо.

Література:

1. Гріневська С.М. Соціоекономіка й соціальна орієнтація економіки: відмінності та спільні концептуальні основи. 2009. С. 139–143.
2. Залознова Ю.С. Соціоекономіка як інноваційна модель. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. № 4. С. 141–146.
3. Мініч І.М. Соціальні чинники і функції інфраструктури туризму: соціологічний аналіз: дис... канд. соц. наук: 22.00.04. Київський ін-т туризму, економіки і права. Київ, 2002. С. 190.